



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt XXIX. Plenior divinæ Vnionis animæ cum Christo in Eucharistiæ Sacramento contingentis explanatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

Quibus *visaque, incognita, deserta, & mirabiles viae calcanda* sunt, per quas Dominus hominem trahit, sibi que mori-
tibus docet. Sed quis dicere se possit, quam praeclarissimam,
fructuosissimam, deluciosissimam vitam ex ipsis nascatur
ta nascatur. *Planè sibi ipsi mori posse, ineffabiliter prorsus*
atque purissimum quoddam bonum est.

Certe quotidiana experientia edocet sciri (dilectis-
simi) quòd cibus corporis, panis & vinum, & quo-
cumque alio vescimur, prius in seipso penitus corrumpi
ac deficere habet, antequam in natura nostra substan-
tiam transeat, eidemque uniat. Multipliciter nam-
que prius, ut ita dixerim, mori, funditusque in seipso
corrumpi & perire ipsum necesse est, antequam perse-
ctè delabatur ad stomachum: hic verò denud à se deficere
habet, priusquam ad hepatis, ad caput, ad cor, & ad
sensus perveniat, atque huic uniat, ac demum spiri-
tualis fiat. Hic verò tam sibi ipsi dissimilis effectus est
cibus, ut nulla oculorum acies, nec sensus ullus discernere
possit, certoque pronuntiare, cibum fuisse. Imò tam
subtilis modo est, ut nulla possit ratio consequi vel in-
telligi, ubi, quomodo nunc operetur, ubi consistat:
credi tamen potest, sed sensibus haudquaquam apprehen-
dendi. Sic ergò multò minus sciri vel intelligi potest, ut
spiritus hominis in divinam transeat, semper tamen
creatura manens, unitatem; cum ad hoc ipse se per-
dat, ut nulli exploratum sit intellectui, an unquam
creatura fuerit.

Verùm, non desunt, prohi dolor! homines stupidi ac
solidi, qui ista carnaliter accipientes, dicant se in divi-
nam naturam transformandos; quod quidem non so-
lùm falsissimum, verùm etiam haeticum est. Si qui-
dem excellentissimam, intimam, conjunctissimamque
creatura cum DEO unionem in immensum divina ex-
cedit natura & essentia, quippe qua prorsus infinita
quadam abyssus est, quam certè nulla unquam crea-
tura comprehendere valebit. Enimverò cum nulla sit
tantia, perspicax & subtilis creatura, qua ad mira-
biles sibi corporei meatus & vias, aut natura humana
dignitatem, aut quo pacto anima in capite, manibus,
pedibusque vitam operetur, ad plenum capere sufficiat;
qua ratione fieri possit, ut aliqui abditissimam hanc
abyssum penetret, sciatque quid praeclarissimas hic cir-
bus in spiritu puro ac illuminato operetur.

CAPUT XXIX.

*Plenior divina Unionis anima cum Christo
in Eucharistia Sacramento contin-
gentis explanatio.*

SED ut plenius hanc Unionem animæ cum
Christo ad mentem Scripturæ factæ, Patrum
ac Scholasticæ Theologiæ methodum explicem-
us, illud primo loco præmittendum duximus,
quod & à nobis superius, dum de Unionem fructiva
loqueremur, petratatum est; nempe, amorem
(ut auctor est, D. Thomas 1. 2. q. 28. art. 1. in cor-
pore, & ad 2.) suapte natura contendere ad unio-
nem non tamùm per affectum, verùm etiam rea-
lem amantium inter se, eo modo quo fieri potest;
quo sensu D. Thomas adducit & explicat illa
verba Augustini lib. 8. de Trinitate. cap. 10. ut amor
sui junctura quædam duo aliqua copulans, vel co-
pulat et appetens, amantem scilicet, & quod ama-
tor. Quod enim dicit copulans (ait D. Thomas)
refertur ad unionem affectus, sine qua non est a-
mor: quod verò dicit copulans intendens, pertinet
ad unionem realem.

Idem quoque sanctissimus Doctor in solutione
ad 2. hac ratione explicat dictum Aristophanis ad
pud Aristotelem 2. Politicorum. cap. 2. qui dicebat ta-
lem esse amorem ex se, ut vir uterque illius, si fieri pos-
set, ex ambobus amantibus fieret unus: quia verò
hoc impossibile est, amor inquit, quærit ipsa unio-
nem quæ convenit & decet, quæ quidem rea-
lis conjunctio, est amoris præcipuus effectus &
consummatio.

Superiori igitur capite ex mente Patrum late
probavimus, præter illam unionem, quæ per affec-
tum charitatis dicitur, quæ omnibus dignè su-
scipientibus Christo communis est, unionem rea-
lem, quæ consummata est & vetus amo-
ris effectus, aliquando etiam inveniri: hanc verò
nihil aliud esse diximus, quam ipsius Christi illa-
plum, quo per unicum amplexum animabus
heroicis virtutibus præditis se manifestat, ac per-
cipiendum reali contactu eidem seipsum exhibet.
Oportet igitur nunc latius explicare, quibus & quid
mentibus, & quando hæc divina contingat unio,
& quid tandem illa sit.

Sed ut certa ab incertis discernamus, illud in
primis stabilite oportet, hanc unionem realem
consummatam & perfectam, quæ ad ipsius Chri-
sti illapsum, sive divinum ejus amplexum & ma-
nifestationem consequitur, non in omnibus dignè
Christi suscipientibus inveniri: cuius rei ea
potest assignari ratio, quia ad istam unionem rea-
lem & consummatam animæ cum Christo, non
sufficit amor quantumvis perfectus, nec alia dis-
positio in suscipiente Eucharistiam: nam amoris
vis, etiam si possit aliquando amantes loco con-
jungere, eosque sibi præsentem efficere, ut sua præ-
sentia reali mutuo fruantur, non tamen eò pertin-
gere potest, ut realem & consummatam unionem
ita efficiat, ut una caro vel unum quid reale se in-
vicem amantes dici possint: requiritur enim ulter-
rius corporum inter se temperatio, ut unum
corpus, aut una caro ratione talis conjunctionis
esse dicantur. Hæc igitur ratio est, quare se-
omnes dignè suscipientes Christum cum ipso in vene-
rabili Eucharistia Sacramento per affectum
tamùm uniantur, rarissimè verò reali & naturali
unionem: nam quamvis hi mutua Christi præsentia
gaudeant, tam corporali quam spiritali & divi-
na, qua tamen illa præsentia Christi corporalis est
omnino abscondita, ac fide potius credita, quam
experientia tactus, aut alterius sensus percepta, &
præter eà Corpus Christi non est ita temperatum
& unitum corpori (si regulariter loquamur)
eum etiam dignè suscipientium, ut ab illis amplexetur,
tangatur, aut sensu aliquo percipiatur; verò
non potest ibi alia unio, quam ea quæ per affectum
charitatis dicitur, imaginari; sicut de facto cum
DEO per gratiam nobis inhabitante ac inimè
præsentem, aliam unionem, regulariter loquendo,
justi non habent, quam eam, quæ per affectum
amoris & charitatis invenitur. Dixi, regulariter lo-
quendo; quia aliquando non sine specialissima gra-
tia justis ad realem, immediatam, & fructivam
cum ipso DEO unionem evchuntur, ut plenius in
superioribus scripsimus.

Præter
unicor-
que sic
per affe-
ctum ca-
ritatis,
datur ta-
lia realis
et per ef-
fectum,
& quid
illa sit,
exponi-
tur.

Ista verò unio per affectum charitatis, quam Propriam
omnibus justis debet ad Eucharistiam accedere effectus
tibus communem esse diximus, est proprius effectus Sacra-
mentis istius Sacramenti, de qua etiam proprie in-
telliguntur illa verba Christi Joan. 6. Qui manduca-
cat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me
manet, & ego in eo. Quæ quidem verba expendenda
sunt; non enim dicitur manet in carne mea, &
ego in eo.

Proprius
effectus
Sacra-
mentis
charitatis
quæ sit

Disci-
men in-
ter sen-
sum ta-
ctus de
aliis sen-
tus, quo
ad perce-
ptionem
sui obje-
cti, quo
applica-
tur ani-
ma,

caro in ea manet in ipso, sed ego in ipso, & ipse in me. denotans eam unionem, per quam dicitur amatum esse in amante, & amantem in amato.

Secundò, illud etiam videtur certum præter istam unionem per affectum charitatis, aliquando etiam divina misericordia Christum defecatis mentibus unionem realem per claram sibi ipsius manifestationem & perceptionem indulgere: quæ quidem nullius creaturæ meritis sive dispositioni respondit, cum sit gratia gratis liberalissima DEI manu paucissimis concessa.

De hac unione Patres superiori capite allati appetere loquuntur, probantque ea conjecturali ratione potest; quia aliquando summus Christi amor eò peringere solet, ut suam divinissimam in hoc Sacramento præsentiam animæ eam suæ ac suspicanti amplius occultari non valeat, ac se ipsum post fidei parietem absconditum aperitè manifestet, dulcissimoque amoris amplexu languentem sponfam complectatur, divinaque virtute operante, ejus corpus ita artemperetur & uniatu spiritui, sive corpori eum suscipientis, ut ab eo tangatur, ac sensu ipso tam interno quam externo percipiatur.

Unde fit, ut non tantum unio per affectum charitatis, sed & illa quæ est per effectum realem conjunctionis, perfecte inveniatur: sicut enim conjuges ratione conjunctionis carnalis ex ardentis & mutuo amore profectæ, una caro merito incunantur, testante Scriptura Gen. 2. *Erunt duo in carne una & Math. 19. & Mat. 10. Itaque jam non sunt duo, sed una caro.* Ita in hoc Sacramento, quod inter conjuges efficit corporalis conjunctio tamquam ipsius amoris effectus & consummatio, efficit iste Christi illapsus & manifestatio per ardentissimum amoris amplexum, quo ipse Christus immediatè charissimam sibi sponfam amplectitur, ab eaque recipit oco amoris vinculo & nexu tenacissimè reali & consummata unione adstringitur.

Discrimen inter sensationem tactus & ceterorum sensuum, quia ad illius sensationem non sufficit, sicut ad alios, sensus intentionalis, sed necessariò requiritur aliqua transmutatio naturalis & realis. Quare non potest tactus objectum suum percipere, nisi in movetur realiter ab illo: unde non potest objectum tangibile producere speciem sui in tactu, nisi immediatè ei sit unitum, & reali contactu eum contingat. Christus igitur cum in hoc Sacramento aliquando per istum contactum vitalem defecatis mentibus præbeat se per divinum amplexum & illapsum percipiendum, necessariò fit ut Christus sit unitus animæ, & anima Christo. Ad hunc verò contactum & unionem Christi sequitur vitalis perceptio præsentia Christi non solum in anima, sed & aliquando etiam in carne eum dignè suscipientis.

Præterea, quemadmodum ad tactum & perceptionem objecti tangibilis, sequitur realis ac naturalis immutatio organi: ita ad tactum, qui fit per unionem & amplexum Christi cum anima, & animæ cum Christo, sequitur immutatio non Christi, sed animæ, quæ hoc ineffabili contactu in Christum transformatur, non aliter ac ferrum ad ignis contactum altera um in ipsum ignem transformatur. Nec tu (inquit Augustino de hoc Sacramento loquens) *Immutabis me in te, sed tu mutaberis in me.* Quam transformationem merito Divus Thomas præsentis capitulatus copulam animæ cum Christo appellat illis verbis: *In hoc autem gradu & Thom. 1. de Jesu Oper. Tom. II.*

in indicibili modorapit & rapitur, tenet & tenetur, stringit & stringitur, & una uni per amoris copulam sociatur.

Dionysius: *Amor est copula amanti cum amato.* A mot & c. Hæc autem copula & conjunctio non solum copula est moralis, sed & verè dicitur realis, quia realiter est amata Christus animæ conjungitur, eique oscula spiritualia imprimi, & mutuo etiam ab ipsa anima osculatur, percipitur, astringitur, & tenetur, appellaturque merito hæc conjunctio matrimonium. Matrimonium spirituale inter animam & Christum, inter quos contrahitur per charitatis affectum & per ejus amplexum, consummatur & perficitur. Christum

istud verò matrimonium spirituale est suprema & animæ cum Christo, est maxima omnium, quæ in hac vita cum eodem Christo contingere potest; nec faciliè ad eam omnes dignè etiam suscipientes Christum admittuntur, sed tantum illi, qui ab ipso diversis tribulationibus & tentationibus & quoprius fuerunt exercitati, ac veluti aurum in fornace probati, ac digni inventi, ut divinus amorem ac præsentiam suam in hoc Sacramento Christus prænimio amore dissimulare ac occultare non possit: imò, quemadmodum magnus ille Patriarcha Joseph aliquamdiu alienum sese & implacabilem fratribus suis ostendens, illorem inspecta angustia gravique dolore, nequaquam se vitrà continere potuit, vicit demum natura, vicit sanguinis conjunctio, venæ charitatis commotæ sunt, lacrymæ proruperunt, tandem inquit, *Ego sum Joseph frater vester, adhuc pater meus vivit* ac in singulorum colla tuens, blandè amplexatus, & fraterno eos affectu est exosculatus. Itaque clementissima illa majestas DEI, quamvis sponse ejus præsentiam ardentissimè desideranti, ad majorem ejus probationem, alienum sese ac subaversum illi prius exhibeat, ex ingenita tamen bonitate sua diuini differre non potest, quin clamantem suscipientemque sponfam, ejus dulcissimam præsentiam & unionem propitius exaudiat, ad sese trahat, sibi que in charitate consummari, hoc est, spirituali matrimonio jungat. Sic igitur post multa tandem suspiria, accepto in hoc Sacramento sponsi osculo, introducit amans anima in cellam vinariam, ubi pretiosa vinâ propinquantur, quibus animæ, quæ eò ingrediuntur suavissimè inebriantur.

Dices: Quæ igitur ratione Christus in hoc Sacramento reali conjunctione his animabus conjungitur? An, inquam, prius sua carne nostram tangente, & sua virtute ad spiritum usque nostrum peringente, seu potius immediatè animæ ipsi illabatur, ac ejus præsentiam realem exhibeat, eique ardentissimè uniatu.

Respondeo, hanc unionem in primis esse ineffabilem, ac proinde vix posse ejus modum exactè explicari: gustari potest, quod explicari nequit. Ceterum, quamvis perfectè nequeat istius unionis divinissimus nexus elucidari, breviter tamen, ac sub peritorum correptione, illud imprimis sentimus, in hac unione Corpus Christi tangi, palpari & sentiri supernaturaliter posse: iam à nostra carne, & de facto id contingere, ut sequenti capite differemus. Quomodo verò glorificatum corpus tangi queat, cum ad eò subtile sit, ut neque attrahi neque teneri possit, hoc divinæ omnipotentia attribuum arbitror. Legimus in Evangelio *Joan. cap. 20. Thomas Christum dixisse: In ser digitum tuum huc, & vide*

vid nost. Philip. 3. part. Theologiae myst. Tract. 3. disc. 20.

Quomodo hæc unio gustari queat, explicari nequeat.

manus meas, &c. Ubi D. Augustinus ac quāplures alii Patres, per illud verbum *vide*, intelligunt *tange*, & verē Thomam Christi corpus tetigisse, ex Augustino & aliis Patribus infert Maldonatus in Commentariis ejusdem loci. Non igitur quia gloriosum, idēd à nostra carne sentiri, aut percipi, si ve tangi divina virtute nequit. Caro igitur Christi eorum carni, qui ardentissima inflammata charitate eam suscipiunt, reali conjunctione unitur, & tunc Divinitas, imō totus Christus animz illabitur, ac intimē realique conjunctione inhaeret. Hæc consummata & perfecta cum Christo unio tam in carne quā in spiritu, in hac vita inchoatur, perficitur & consummatur in gloria. Hæc unio immediata nostræ carnis cum Christi etiam vivificante carne, magis consona Patrum loquendi modo videtur.

Possumus etiam in hac unione illud satis probabiliter judicare, ut ipse Christus sine alio physico aut reali nostræ carnis contactu, usq; ad interiora spiritus nostri clausis corporis januis ingrediatur, ubiq; spiritui dignissime eum recipientium manifestetur, eique arctissime conjungatur, ita ut spiritus noster per interiorē amplexum vitali sensatione, intellectu scilicet & voluntate, ipsum Christum sibi unitum sentiat, tangat, percipiat, degustet, eiq; intimē adhaereat, atque unus cum Christi Spiritu factus vivat. quod apertē sonare videntur illa verba Joannis 14. *Qui autem diligit me, diligetur à Patre meo, & ego diligam eum, & manifestabo ei me ipsum.* Quæ quidem manifestatio, ut superiori capite diximus, nihil aliud est, quā illapsus Christi in animas sanctissimas per amplexum & deosulationem suavissimam; quem amplexum cum degustaret sponsa, *Leva ejus, inquit, sub capite meo, & dextera illius amplexabitur me.*

Decla-
rantur o-
peratio-
nes intel-
lectus ac
volunta-
tis tem-
pore di-
vini illa-
psus.

In hac verō experimentalis ipsius Christi tempore hujus illapsus perceptione, quæ sint vitales tam intellectus quā voluntatis operationes, explicemus oportet. In primis intellectus tunc sentit ac vitaliter percipit Christi præsentiam, ut autem nulla ratione possit dubitare Christum esse spiritui proprio unitum, licet eum intuitivē ac clarē non conspiciat, sicut sponsa nocturno tempore sponsi amplexum, quem videre nequit, sentire potest, & de ejus præsentia reddi certa, ut in superioribus plenius explicuimus.

Aliquando verō ipse Christus, clementissimus animarum sponsus, tunc temporis permittit non solum ab intellectu sub fidei nocte percipi, sed & clarē ac intuitivē videri nō multum dissimili visione (quantum ad hoc) ab ea, qua nunc à beatis spiritibus videtur in cælo, quamvis non ea plenitudine gloriæ, claritatis, essentia divini visione. In venerabili igitur Eucharistia Sacramento, prædicti illapsus si ve unionis tempore, visio intellectualis oculi divina virtute elevati in ipsum Christum terminatur, non tantum ut ibi præsentem, sed ut omnino dignē suscipientem unitum, ac intimē per amplexum illum divinissimum conjunctum: qua quidem visione intellectus sit omnino certus de præsentia Christi, tam sub speciebus Sacramentalibus, quā sibi arctissime cōjuncti. Quare sanē certitudo pro brevissimo illo tempore fidem evacuat, quantum ad illum articulum de præsentia Christi in Sacramento. Quod verō possit intellectus creatus, divina virtute elevatus, videre Christum ibi Sacramentaliter existentem gloriosum & beatum, imō etiam sine modo Sacramentali, comunior est Theologorum sententia.

Si verō de voluntate loquamur, certum est, ip-

sam tempore istius illapsus immediatē Christum ipsum sibi præsentem dulcissime amplecti, ac ejus suavissimam præsentiam & osculum degustare, ac deliciosissime frui, quare voluntas tunc perfectissime DEO unitur, ipsunq; perfectissime amat, sentit, & gustat; & sicut beatitudo cælestis consistit in manifestatione seu manifesta visione ipsius DEI, ac unione intellectus & voluntatis cum ipsosia ista unio si ve perceptio vitalis Christi, quæ beatitudinis vera inchoatio dici potest, nihil aliud est, quā perceptio seu sensus vitalis Christi in Sacramento existentis, qua non minus intellectus quā voluntas ipsum Christum immediatē attingunt. Sunt enim istæ deæ potentia, quasi duobus brachiis, quibus anima Christum complectitur, eique unitur.

In hac igitur præclarissima unione, anima etiam in hac vita præ amore extra se rapta soporatur, ibi que dormit somno placidissimo, ac per mentis excessum extra se rapta, omnino ejus sensus tam interiores quā exteriores absorbenitur. Hujusmodi soporem ecclasiq; desiderabat sponsa in Canticis, clamans apud Bernardum, *Indica mihi, d tu quem diligit anima mea, ubi pascas, ubi cubes in meridie, ubi cubem tecum.* Hujusmodi sopore tenebatur amans illius præ cunctis à sponsa dilecti Discipuli amma, cum in ejus pectore reverà lacte & melle manante recumbens, incomprehensibilem illam sapientiam excessit, quam postmodum ad totius mundi refeculationem abundē effudit. Hujusmodi somnum dormivi primus ille omnium nostrum parens Adam in paradiso, in statu adhuc primæ innocentia, summaque illa perfectionis dignitate constitutus. Hujusmodi sopore soporatus fuit Apostolus Paulus, qui raptus in tertium cælum audivit arcana verba, qua non licet homini loqui. In ralem ecclasiæ fuit raptus egregius ille Prophetæ, qui cum DEO quadraginta diebus ore ad os loquebatur, non sanē per umbram aut in enigmate, sed apertē, sicut solet amicus ad amicum loqui.

Et insidat: *Nec mirandum est, cur soporem tunc non nocturnum, non matutinum, sed veridicam sponsa nuncupet. Haud inquam præter rationem: nam in meridie Sol omnium ferventissime, splendensissime, altissime in sua sphaera resurgit; sic in dulcissimum hujus excessus soporem sponsa pervenire nequit, nisi firventissima præis charitate DEI & proximis sacrosata, nisi splendensissimæ Solis justitiæ radiis illustrata, nisi in altissimo virtutum omnium solo consistens. Istud profectò epulum omnium est deliciosissimum, summaque omnium felicitas, qua in hoc mundo sponsa contingere potest. Gustus enim quidam est celestium voluptatum, fructioque amplexus sponsi. Istud est, quod præ omnibus potissimum desiderat sponsa. Virum, proh dolor! adeo rarè, adeo tenuiter ac momentaneè hac illi suavitate frui licet, ut eam, priusquam se percipisse sentiat, amittat. Hactenus Bernardus. Non enim durat hæc felicissima sponsi præsentia, nisi quantum species Sacramentales non consumuntur, imō nec per hoc sæpè tempus; rara enim est (ut inquit Bernardus) hora, & brevis mora.*

Inferamus igitur primò ex dictis, præfatam unionem carnis Christi cum nostro spiritu non consistere in eo præcitè, quod Christus ex intimo affectu per modum cibi intra nos operatur, ut aliqui existimant; est enim ista unio moralis tantum, quæ nulla ratione dici potest realis & naturalis unio, cum adhuc Christus ipse per modum cibi intra nos operans nullo sensu percipiatur aut tangatur, sed fide tantum credatur & cogno-

Nolla
hac da-
tur in
hac vita
unio ac
man-
ifestatio
verior a
perfe-
ctior.

Ad e-
nem
unio
licet
nec i-
tent
tarif
tam
ad h-
tunt

gnoscatur ut presens. Hæc autem unio, de qua lo-
cuti sumus, verè realis, substantialis & naturalis,
quia non fide tantum & affectu, sed reipsâ putif-
simæ animæ ipsius Christi consummatam ex ejus
divino amplexu sentiunt unionem.

Dixi, eam unionem rectè vocari *naturalem*,
non quòd una in naturam alterius convertatur,
sed quia Christus secundum veritatem naturæ &
carnis suæ, nobis unione reali per physicum con-
tactum eo modo, quo fieri potest (nempe per vital-
talem perceptionem) conjungitur. Christus enim
animæ nostræ & sponsus & vitalis cibus, in hoc
Sacramento, miro quodam modo unitur, ita ut
totum hominem ad se trahat & transformet, ut
nulla possit unio conjunctior, ac transformatio
verior perfectiorque cogitari in hac vita. Sicut
enim ignis omnem ligni materiam ad eò absorbit,
ut jam lignum non tam lignum quàm ignis esse
videatur, anamque cum igne efficiatur, omnique
deperdita ligni similitudine in ignem ita trans-
formetur, ut ignis etiam nomine merè appelletur;
ita anima hoc arcæano Christi contactu tota à
seipsa deficiens, Christo ipsi unitur, ac in eum in-
effabiliter modo transformatur, ita ut pro illo bre-
vissimo tempore divinis Christi splendoribus to-
ta illustrata, ac ejus amplexu penè us ignita, in ip-
sum Christum transivisse videatur, cum Aposto-
lo verè dicens: *Vivo ego, jam non ego, vivis vero in
me Christus.*

Simili fermè comparatione unionem hanc
explicat S. Cyrillus lib. 5. in Joan. cap. 14. *Quem-
admodum si quis scintillam ignis in feno aut palea oc-
cultaverit, totum inde ignitum necessè fiet; sic Ver-
bum DEI tanquam scintilla in naturam nostram im-
missum totam inde inflammavit, atque ad vitam, in-
teritum penitus destructo, reduxit.* Et forsan in hoc
aniam sensu loquitur ipse Cyrillus, aliique Pa-
tres, cum similes hujus unionis comparationes
adducunt, quales sunt illæ de cera liquata alte-
ri ceræ liquaræ infusa, quæ per minimas partes il-
lius ceræ miscetur & permeat, & de fermento to-
ti massæ permixto, & aliæ similes, quæ aperte huic
mirabili & arcæanæ cum Christo unioni quadrare
videantur.

Ad divi-
nam hæc
unionem
licet om-
nes invi-
tentar,
rarissimi
tamen
admit-
tuntur.

Secundò infertur, Christum, quantum in se est,
paratissimum esse omnibus eum dignè suscipien-
tibus, si ea mentis puritate, eum super omnia sin-
cerissime diligendo, ferventissime desiderando,
affectuosissime constringendo ad ipsum acce-
dant, sui ipsius manifestationem liberalissime
concedere; ad hoc enim Christus, benignissimus
animarum sponsus, nostræ humanitatis factus est
particeps, ut nos suæ Divinitatis ineffabili modo
efficeret participes. Et si ad hanc deliciosissimam
Christi participationem omnes invitentur, rari-
ssimi verò admittuntur, hi que Angelicis spiriti-
bus valde similes, qui pleno ore Christum man-
ducantes, ardentissima charitate inflammati, in
ipsum Christum transformantur. Bibant amici,
inebriantur verò charissimi de hoc dulcissima &
sanctissima voluptatis fonte, qui emittit tam
quam torrentem fortissimum à se omnem san-
ctam voluptatem, quam felicissimæ animæ in ip-
so fonte degustare solent.

Felix anima, quæ cibum istum omnium deli-
catissimum comedit; felicitior, quæ audire meruit,
*Nec tu mutabis me in te, sed tu mutaberis in me, m u-
tabitur inquam in Christum incommutabilem,*
jam ultra nullam commutationem recipiens, post
hanc enim felicissimam mutationem, vultus ejus
Thom. à Jesu Oper. Tom. II.

amplius non sunt in diversa mutari. O DEUS
meus, vita mea, & dilectio mea sancta! quando
ignominia nostra in tuam gloriam, nostra pau-
peritas in tuas divitias, fragilitas nostra in tuam
potentiam, labor noster in tuam requiem, nostra
sitis in tuam satietatem, intemperies nostra in
tuam temperantiam, ac demum mortalitas no-
stra in tuam vitam immortalem commutabitur?
erimusque de tua bonitate boni, de tua prudentia
prudenter, de tua humilitate humiles, de tua pace
pacifici, de tua Divinitate divini, ac demum de te
erimus tu, quia tecum secundum petitionem
tuam in unum consummati erimus in te, & te-
cum, sicut in Patre tuo tu es unum; ita ut hanc u-
nitatem acquiramus per gratiam, quam tu habes
per naturam.

Illud demum pro hujus capituli coronide ani-
madvertendam occurrat, hanc fructivam unio-
nem animæ cum Christo ferè namquam sine ec-
clasi contingere; aliquando tamen ex raptu live
sensuum alienatione in sumptione Eucharistie, et-
iam puris mentibus contingente, non licet con-
jicere animam eo tempore ad istam ineffabilem
unionem fuisse divinitus elevatam: quia quam-
vis mentalis iste excessus ex ardentissimo Chri-
sti amore frequentius promaneat; hæc tamen non
videtur sufficiens conjectura interioris unionis
animæ cum Christo (solet enim, idque non ra-
rò, etiam Incipientibus sui excessus, tam in sa-
ceptione Eucharistie, quàm alibi contingere)
nisi per istum amoris ardorem mens ipsam Chri-
stum sibi ipsi unitum & intimè conjunctum in
hoc divino Sacramento clarè manifesteque per-
cipiat: est enim de ratione hujus felicissimæ unio-
nis, ut ad eam experimentalis ipsius Christi, ejus-
que osculi & amplexus vitalis perceptio sequatur,
perceptionem verò tantæ dulcedinis transfor-
matio, transformationem ecclasi, ecclasi de-
fectio omnium animæ vitium, defectioem ve-
rò absorptio consequitur. Felix anima, quæ Re-
gi æterno Christo per similes nuptias est copula-
ta. O eximiam & beatam Christi & animæ con-
junctionem! quæ talis tantaque est, ut Christus sit
illi omnia in omnibus, qui id eò factus est homo,
ut media hac Sacramentali ac Divina unione ho-
mo fieret DEUS.

CAPVT XXX.

De Unione Corporis Christi cum carne
dignè eum suscipientis.

VIRTUTE Eucharistie inter carnem nostram
& carnem Christi, etiam corruptis specie-
bus, peculiarem unionem esse constituendam,
quæ aptissimi ac insignes nostræ ætatis Theologi
docuerunt; videnturque favere eorum senten-
tiæ plures Ecclesiæ Patres, nempe Hilarius lib. 8.
de Trinit. ubi argumento sumpto ab unitate,
quæ est inter carnem nostram & carnem Christi,
virtute & participatione hujus Sacramenti, quæ
non est solum affectu, sed re ipsa, probat unitatem
inter Patrem & Filium secundum divinam na-
turam. In eadem sententiam inclinare viden-
tur D. Chryllostomus *Homilia 46. in Joan. S.*
Cyrillus Alexandrinus *libro 4. in Joan. & lib. 10.*
cap. 3. referunturque aliorum Patrum testimonia
latissime apud Maldonatum in *Compendio*
cap. 6. in Joan. in illa verba, In me manet, & ego in eo.

Hh 2

Vab